

edgc

MÀSTER OFICIAL
INTERUNIVERSITARI
EN ESTUDIS DE DONES
GÈNERE I CIUTADANIA

MÀSTER OFICIAL EN ESTUDIS DE DONES, GÈNERE I CIUTADANIA

*Presentació de les assignatures
modalitat presencial*

UNIVERSITAT ROVIRA I VIRGILI

UNIVERSITAT POLITÈCNICA
DE CATALUNYA
BARCELONATECH

❖ MÒDUL: FONAMENTS DE L'ANÀLISI FEMINISTA

(Aquest mòdul correspon a les assignatures troncal i és comú a les dues especialitats del màster. Està format per quatre assignatures obligatòries de 5 ectes cadascuna)

* **Història dels feminismes**

Aquesta assignatura vol introduir l'alumnat en una visió nova i no androcèntrica de la història dels moviments socials. Vol destacar així mateix quins moviments socials han incorporat les realitats i/o reivindicacions de gènere a les seves estratègies de lluita i la forma en que tals estratègies han influït en el benestar col·lectiu resultant. El seu plantejament respon a la voluntat de fer una història específica dels moviments de dones; de plantejar així mateix una visió transversal dels moviments feministes en el temps i els espais de les societats contemporànies; i d'examinar a més les seves respostes al patriarcat i als sistemes de dominació de gènere que han exclòs i exclouen a les dones. El seu abast cronològic i territorial va des de l'Europa pre-industrial fins a l'Amèrica Llatina de finals del segle XX. Es proposa més concretament: 1) Estudiar les aportacions dels diferents col·lectius de dones i dels moviments feministes als moviments socials d'homes i dones; 2) Conèixer les particularitats dels moviments de dones i moviments feministes a Europa, Estats Units i Europa Llatina; 3) Reconèixer el paper que han tingut les dones en el desenvolupament de les societats; 4) Entendre les diferents estratègies que s'han aplicat al llarg del temps per reforçar el patriarcat; 5) Comprendre que la situació dels moviments feministes actuals és el resultat d'unes reivindicacions històriques.

* **Teoria feminista I**

L'hegemonia d'un coneixement androcèntric, que té com a model humà simbòlic de referència i com a valors dominants la masculinitat que és causa i conseqüència de la desigualtat, opressió, discriminació i desvalorització de les dones, va començar a revisar-se mitjançant l'elaboració de la Teoria Política Feminista fa més de tres segles. En aquest llarg temps la producció de teoria feminista ha estat immensa, i les teories elaborades també s'han fet complexes, al mateix temps que ho han fet les societats i les seves relacions de poder i dominació. Per aquesta raó, és cabdal conèixer les teories i autores feministes pioneres i clàssiques que han marcat punts d'inflexió en la història del pensament feminista i que han nodrint i facilitat el pensament crític feminista contemporani i els seus debats, el qual es força heterogeni. L'objectiu bàsic de l'assignatura és fer un recorregut històric per les autores i teories des del feminisme

il·lustrat i sufragista, passant per S. Beauvoir, el feminisme liberal, radical, cultural, socialista i de la diferència, fins apuntar alguns elements del feminisme contemporani. Es pretén que les persones que cursin aquesta assignatura assoleixin un coneixement bàsic a) dels principals conceptes i categories que conformen la teoria feminista i els debats que els envolten b) de les principals autores i textos cabdals de la teoria feminista, i que c) les permeti aplicar aquests conceptes i categories per a l'anàlisi de la realitat social contemporània.

* **Anàlisi feminista del dret**

El dret pretén crear unes normes de convivència humana i de resolució de conflictes. Es presenta neutral i objectiu quan en canvi, el dret ha estat criticat pels diferents moviments feministes com un instrument de dominació patriarcal i d'opressió per a les diferents dones. L'objectiu de l'assignatura és analitzar com s'ha traduït (o es pot traduir) jurídicament les diferents demandes del pensament feminista, i si el dret pot ser un instrument de transformació social al servei dels interessos i demandes de les dones avui en dia. S'espera que l'alumnat que cursi aquesta assignatura pugui arribar a: 1) entendre els conceptes bàsics i les premisses legals sobre les quals es construeix el dret a les nostres societats 2) adquireixi una visió general dels diferents posicionaments feministes respecte al Dret i 3) sigui capaç de realitzar una anàlisi crítica des de la perspectiva feminista de diferents institucions jurídiques.

* **Benestar, família i gènere**

Els règims de benestar han tingut un impacte diferencial en les dones, tant en l'àmbit laboral com en el sanitari, en els serveis socials i també en el sí de les famílies, especialment en les tasques de cura en les que les dones realitzen la major part de feines i/o activitats. L'objectiu principal d'aquesta assignatura és estudiar els règims de benestar des d'una perspectiva no androcèntrica. D'una banda, s'analitza la incidència de les polítiques públiques en el benestar de les dones, els canvis en els models familiars i l'impacte de les polítiques familiars en les famílies, examinant les famílies monoparentals encapçalades per dones com un dels col·lectius familiars emergents. I, de l'altra, s'examina aquells col·lectius de dones que estan en processos d'exclusió social, partint dels conceptes bàsics de la desigualtat social en relació al gènere.

❖ **MÒDUL: POLÍTIQUES PÚBLIQUES I GÈNERE**

(Aquest mòdul correspon a les assignatures obligatòries per a l'alumnat que cursa l'especialitat de Dones, treball i polítiques públiques. Està format per quatre assignatures de 5 ectes cadascuna)

* **Dones i espais**

L'objectiu de l'assignatura és introduir l'alumnat en l'estudi de l'espai des d'una perspectiva de gènere, primer a partir de l'anàlisi dels patrons diferencials de les dones en la seva relació amb l'espai i més endavant reconeixent l'estructura de gènere a la societat com un element fonamental per comprendre els canvis econòmics i socials del món contemporani. La geografia ha considerat tradicionalment la societat com un conjunt neutre, asexual i homogeni, sense plantejar les profundes diferències que hi ha entre homes i dones en la utilització de l'espai. La geografia de gènere defensa que l'espai no és neutre des del punt de vista de gènere i això implica la necessitat d'incorporar les diferències socials entre homes i dones i les diferències territorials en les relacions de gènere per explicar la realitat en qualsevol lloc del món i a qualsevol escala. Des d'aquesta perspectiva l'assignatura pretén donar a conèixer les investigacions més rellevants per a l'anàlisi de gènere en espais rurals i urbans a partir d'exemples de diferents regions del món.

* **Economia feminista**

Aquesta assignatura es proposa fer una breu introducció a l'economia des d'una perspectiva crítica considerant les aportacions de la teoria de gènere i feminista. Es tracta de mostrar els biaixos androcèntrics de la disciplina econòmica que ha invisibilitzat els fets econòmics que són fora de l'àmbit mercantil, analitzant corrents de pensament diferents i ubicant-los en el seu context històric. Es pretén que les persones que cursin aquesta assignatura puguin: a) Adquirir un enfocament de l'economia que permeti entendre els límits estrets en els quals funciona l'economia oficial; b) Ampliar la visió econòmica integrant les activitats realitzades des de les dones i des de les llars com part de l'economia i c) Desenvolupar capacitats necessàries per a poder realitzar l'anàlisi de les polítiques econòmiques i d'ocupació, tot mesurant i valorant l'economia des d'una perspectiva de gènere.

* **Dones, temps i vida quotidiana**

La presència femenina en el mercat laboral i la creixent flexibilització i desregulació del temps de treball i de la jornada laboral, han fet palesa la importància del temps com a eix que ordena la societat i la vida quotidiana de les persones. Des d'aquest punt de vista, el temps esdevé un eix bàsic de desigualtat entre gèneres, així com un aspecte clau per al replantejament del benestar quotidià. L'objectiu bàsic de l'assignatura és donar a conèixer aquesta problemàtica i fer balanç de les actuacions dutes a terme fins ara, especialment en el marc europeu. Es pretén que les persones que cursin aquesta assignatura assoleixin un coneixement bàsic de a) els principals conceptes i categories que permeten apropar-nos al temps de treball i al benestar quotidià des d'una perspectiva de gènere, b) les principals línies d'investigació lligades a la temàtica plantejada i c) les principals actuacions que tenen el temps i, en particular, el temps de treball com a eix d'actuació, a la vida quotidiana.

* **Educació i gènere en una societat en canvi**

En les nostres societats – micro, meso i macro- l'educació, en base als marcs ideològics, s'ha projectat amb una finalitat reproductora o de transformació. Es constata que els canvis experimentats en els discursos pedagògics i en les polítiques públiques no sempre han tingut un impacte de justícia social en les pràctiques. El binomi sexe-gènere es perpetua inhibint la construcció d'identitats lliurement decidides i els projectes de vida personal. Es nega el dret a l'educació, una educació permanent no sexista, que ha d'esdevenir en diferents contextos al llarg de la vida, sense estar limitada ni ser limitadora. Una educació èticament bel·ligerant que descobreix i té consciència de les barreres no sempre visibles que perpetuen els mecanismes que produeixen i justifiquen les desigualtats. Analitzar els impactes de gènere de les polítiques educatives i dels canvis legislatius, revisar l'educació i el gènere des de perspectives pedagògiques crítiques, i comprendre com es construeix el gènere en diferents contextos, són els eixos articuladors de l'assignatura. La finalitat és aplicar els coneixements adquirits en la reflexió i la interpretació dels marcs teòrics i de les pràctiques educatives, posicionar-se i fer propostes d'innovació pedagògica des d'una perspectiva d'equitat.

❖ **MÒDUL: CRÍTICA FEMINISTA DE LA CULTURA**

(Aquest mòdul correspon a les assignatures obligatòries per a l'alumnat que cursa l'especialitat de Teoria, Crítica i Cultura. Està format per quatre assignatures de 5 ectes cadascuna)

* **Anàlisi feminista del discurs en la ciència i en la cultura**

En aquesta assignatura es presentaran els recursos utilitzats per a diferents disciplines i escoles d'anàlisi del discurs des d'una epistemologia crítica feminista. S'analitzarà des de l'anàlisi de converses fins a qualsevol altre material cultural a partir d'aportacions interdisciplinàries que permeten aprofundir en la construcció de fets, posicions i relacions de poder a fi de transformar la transmissió de les relacions de dominació patriarcal, androcèntriques, heteronormatives i colonials. Aprofundirem en l'espai que el llenguatge, la subjectivitat, la cultura i les relacions de poder fan possible en un temps, una història i un context concret.

* **Gènere, deconstrucció de la psicopatologia i relacions de poder**

En aquesta assignatura es presenta la construcció de les ciències "psi" i el seu rol en la construcció del que és normal-normatiu, especialment des de la perspectiva de les relacions sexe-gènere i per col·lectius concrets: dones i LGTB. Es revisen, així mateix, com les iniciatives crítiques que s'han anat desenvolupant al llarg de la història i els col·lectius activistes actuals per a trencar amb la psiquiatrització, la psicologització i la farmacologització de malestars psíquics que tenen un origen social.

* **Llenguatge, gènere i mitjans de comunicació**

Malgrat tots els avenços dels feminismes, la representació equilibrada del gènere continua sent un repte pendent als mitjans de comunicació de masses. En aquesta assignatura s'exploren els diversos conceptes que fonamenten una anàlisi feminista del llenguatge i es proporcionen eines analítiques per llegir críticament textos amb perspectiva de gènere. Es tracta el llenguatge verbal i no verbal al periodisme, a la publicitat i al cinema. Els objectius generals són mostrar diferents enfocaments teòrics sobre gènere i mitjans; oferir instruments metodològics per analitzar críticament imatges i textos, i buscar canals d'intervenció per fomentar bones pràctiques i denunciar biaixos sexistes en les representacions de gènere. En la dinàmica de l'assignatura es combinen els debats sobre aportacions teòriques, l'anàlisi de textos i la revisió d'informes i recomanacions. Es fomenta l'adquisició de les destreses següents: analitzar críticament els textos amb perspectiva de gènere; ser capaç de subvertir els discursos de gènere hegemònics; saber crear textos amb perspectiva de gènere, i prendre consciència de la pròpia posició discursiva.

* **Història de les dones**

L'assignatura Història de les dones és un instrument que aporta els coneixements i les habilitats indispensables per ubicar, en el llarg termini, diversos temes decisius que afecten l'experiència de les dones avui. Sovint, molts problemes actuals i molts reptes que ens plantegem les dones de diferents generacions, tenen les seves arrels en el passat; conèixer-les ens permet redimensionar la nostra mirada sobre la qüestió que ens ocupa, donar-li profunditat i amplitud d'anàlisi per elaborar les solucions possibles. El diàleg present passat vertebrarà l'assignatura, per això els diferents temes els abordarem des de la vessant històrica i teòrica. D'altra banda ens nodrirem de l'experiència de la gent que va viure en els temps passats, entre les quals les dones ens guiaran en aquest exercici de conèixer i comprendre els actes, eleccions y experiències de les dones pel que fa a la família, el treball, la maternitat, la infància, la vellesa, la pobresa, la política o la sexualitat, en un context social, econòmic, polític i cultural concret. L'assignatura es vertebrarà en tres blocs: a) una aproximació a les societats pre industrials (SS.XVI al XVIII) en la que es treballa a fons el tema de família, llars, comunitat i els sistemes d'ajuda als pobres; b) una aproximació al període d'emergència del capitalisme i d'enduriment del patriarcat (1789-1920s) on es treballa a fons aspectes vinculats a mercat de treball, maternitat, infància, vellesa, pobresa i el paper creatiu de les dones en els orígens de l'estat de benestar; c) una aproximació a les llums i ombres del segle XX on es treballa el paper de les dones en el feixisme, el nou context internacional sorgit de la seva derrota l'any 1945, l'experiència de les dones en la construcció de la democràcia i de l'estat de benestar fins a l'eclosió del neoliberalisme i l'enduriment del patriarcat amb la crisi de la cura i el benestar (1973-2014).

❖ **ASSIGNATURES OPTATIVES**

(Assignatures optatives per l'alumnat de les dues especialitats de 5 ectes cadascuna)

* **Desigualtats, globalització i gènere**

Els efectes dels processos de reestructuració econòmica i geogràfica del capitalisme es manifesten a totes les escales, des de la quotidiana fins a la global. A les darreres dècades, a més, hem vist l'exacerbació d'alguns d'aquests efectes en forma d'extrema desigualtat entre regions i en forma de creixent polarització social, processos en els que les dones s'han endut la pitjor part. En aquesta assignatura es tracten críticament qüestions com la

globalització i el desenvolupament per entendre com afecten la vida de les dones. En particular, el curs es centrarà en tres qüestions: a) la discussió sobre les teories del desenvolupament, els processos de reestructuració del capitalisme, i els efectes de les polítiques neoliberals en la reproducció social, b) la globalització de la producció i la feminització de la força de treball, i c) els processos migratoris internacionals des d'una perspectiva de gènere. Es pretén que les persones que la cursin millorin la seva comprensió d'aquestes qüestions alhora que desenvolupen la seva capacitat d'anàlisi crític.

* **Història del treball de les dones**

Està molt estesa la idea que la “incorporació de les dones al mercat de treball” no es va produir de forma significativa fins al cap de la segona guerra mundial. I més estesa encara la idea que les treballadores han estat històricament dones pertanyents a les classes obreres i populars. D'aquestes idees es deriven altres com la consideració que l'aportació econòmica de les dones a les llars ha estat marginal i que en tot cas aquesta s'ha concretat en el treball domèstic no assalariat realitzat per a les seves famílies; o la consideració que la “conciliació” i les respostes privades i públiques constitueixen una problemàtica de la nostra època contemporània. Aquestes idees, totes elles errònies esbiaixen profundament el nostre coneixement del passat, però també ens col·loquen en una perspectiva que impedeix la comprensió dels problemes actuals als quals s'enfronten les dones als mercats de treball, en el treball de cures i en la construcció d'una perspectiva feminista que influeixi en el disseny de polítiques públiques més igualitàries. Aquesta assignatura pretén posar les bases d'un coneixement actualitzat sobre el treball assalariat i domèstic de les dones, de totes les classes socials, des del segle XVIII fins a la formació de les societats contemporànies. S'atendrà amb particular atenció: a) al coneixement de la participació real de les dones als mercats de treball en diferents èpoques històriques b) l'anàlisi dels factors que han influït històricament en la determinació d'aquesta participació: des de l'òptica del mercat, des de l'òptica de les famílies i des de les polítiques institucionals –l'Estat i les Institucions Internacionals, l'Església, els Gremis i sindicats i les empreses-. c) la revaloració de l'aportació del treball –assalariat i domèstic- de les dones al benestar familiar i social i d) l'aportació del coneixement històric a la reflexió crítica sobre la situació actual del treball femení i el disseny de polítiques públiques.

* **Historia de les relacions laborals**

La història de les relacions laborals des d'una perspectiva de gènere s'inicia amb l'aparició de les primeres lleis del treball. El primer grup normatiu de la legislació del treball és el de la protecció dels menors i de les dones. Aquesta és una actitud en la que coincideixen quasi tots els països i serà especialment sensible a contemplar les conseqüències del treball industrial en la moralitat de les joves treballadores. La protecció als menors i a les dones es desenvolupa per diferents motius: la repercussió en la salut de la població de l'explotació laboral de dones i nens i la condició de víctimes indefenses d'aquest grup de treballadors. Informes mèdics expliquen la influència fatal del treball de la dona en la salut dels fills i el deteriorament futur de les noves generacions. La protecció generalitzada de la dona que s'inicia a començaments del segle XX, comprèn també la cura per la "moralitat" de la dona. L'objectiu de l'assignatura contempla la evolució de la normativa laboral específica del treball femení fins a l'etapa franquista. La visió del passat amb els ulls del present permet avaluar les polítiques de gènere en els diversos períodes històrics.

* **Teoria feminista II**

El programa de l'assignatura proporciona un recorregut a través dels textos d'algunes de les més reconegudes teòriques feministes, representatives de diverses postures teòriques: des de el "feminisme de la diferència", passant pel feminisme lèsbic, queer, post-colonial, fins al post-modern i els més recents plantejaments entorn de la interseccionalitat. El focus de l'anàlisi és el qüestionament del subjecte del feminisme. Més que descriure corrents o escoles, es pretén plantejar qüestions, debats, disputes. L'objectiu fonamental del curs és promoure una actitud crítica, conscient de la complexitat dels problemes teòrics i de les seves implicacions polítiques. Per això, el fil conductor que seguirem serà "la paradoxa". L'alumnat adquirirà coneixements sobre l'estat de la qüestió de la teoria feminista contemporània pel que fa a les seves representants més destacades i influents i als conceptes. Adquisició d'aprenentatges o destreses: Capacitat d'anàlisi contextual de textos, capacitat d'anàlisi teòrica-crític de textos teòrics i filosòfics, capacitat de relacionar teories i pràctiques polítiques, capacitat d'aportar una visió crítica a una exposició teòrica, capacitat d'exposar en un text escrit un raonament teòric-polític personal.

* **Metodologia d'investigació feminista**

Les crítiques feministes a la ciència positivista han revolucionat la manera de definir els processos de producció de coneixement. Des de les denúncies als nombrosos biaixos

sexistes de la investigació científica, passant per una profunda crítica a la universalitat de la ciència positivista occidental, les propostes de les epistemòlogues feministes han estat plurals i, en alguns punts, confrontades. En aquest curs se qüestionaran les potencialitats i els límits de les recerques feministes per a configurar-se com un nou paradigma d'anàlisi de la realitat en les diferents disciplines. Els objectius principals d'aquesta assignatura seran: 1) aprendre les diferències i/o similituds entre diferents postures epistemològiques i saber-se posicionar en debats epistemològics; 2) identificar problemes d'investigació rellevants i saber dissenyar objectius coherents amb els posicionaments epistemològics feministes; 3) conèixer les diferents metodologies i mètodes de recerca i poder identificar els més adequats per a realitzar un disseny metodològic rigorós amb els postulats adoptats; 4) saber llegir de manera crítica les opcions metodològiques adoptades en investigació de diferents disciplines; 5) ser capaces de fer un bon disseny d'investigació en el marc de les propostes feministes assumint una postura èticament compromesa amb la realitat amb/en la que s'investiga.

* **Violències Patriarcales**

Un dels problemes punyents amb els que actualment es troba la societat és el d'aquelles relacions afectives que presentades com equilibrades, són o poden ser també relacions de desigualtat i violència, de vulneració de la llibertat de les dones i dels seus drets bàsics. L'objectiu principal de l'assignatura és permetre a l'alumnat aplicar a la perspectiva psicosocial categories d'anàlisi feministes de les construccions de les identitats femenines, masculines o trans, conèixer la dinàmica de les relacions d'amor, les seves relacions de poder i les relacions de violència en el marc de les violències vers les dones. Es posa èmfasi en els processos d'alliberament i recuperació de les dones supervivents d'una situació de violència. Es dona a conèixer els mitjans i programes d'intervenció d'ordre psicològic, social i educatiu que afavoreixen una mobilització vers relacions afectives igualitàries i lliures de violència. Es donen a conèixer, també, les intervencions de transformació de l'exercici de la violència masclista interpersonal. Amb l'anàlisi de documents es pretén també desenvolupar les capacitats d'anàlisi i identificació de l'alumnat que proporcionen una visió analítica crítica d'alliberament i transformació de les relacions afectives.

* **Construcció de cossos**

Des dels estudis de gènere, els estudis queer i els estudis culturals, aquest curs pretén familiaritzar l'alumnat amb les representacions hegemòniques i contra-hegemòniques del cos a la cultura contemporània, tot incidint en les construccions corporals i identitàries de les persones lesbianes, gais, transsexuals, transgènere, queer, etc. en suports culturals com ara el cinema, la literatura, la xarxa o la televisió. L'elecció del corpus respon a la voluntat de contribuir a la deconstrucció dels discursos normatius entorn del gènere i la sexualitat que ens construeixen com a subjectes i ens proporcionen posicions, injustament jerarquitzades, dins el marc social. Les representacions culturals són espais privilegiats per a dur a terme aquesta deconstrucció, ja que en ells s'hi materialitzen alhora els discursos hegemònics i les seves possibilitats de subversió. La metodologia adoptada permetrà familiaritzar l'alumnat amb els conceptes i eines clau de la teoria de la literatura i literatura comparada, així com de l'anàlisi i la crítica cultural, que són susceptibles d'aplicar-se a un corpus diferent al proposat.

* **Representacions culturals dels gèneres i les sexualitats**

A través de l'estudi dels discursos i de les representacions del sexe, sexualitat i gènere així com de diverses modalitats d'organització sociopolítica i cultural de les relacions de sexe/gènere que estan vinculades a significats simbòlics de forma dinàmica, aquesta assignatura s'interroga sobre les diverses maneres en què els sistemes de sexe/gènere s'estructuren, es plasmen i es transformen en la vida en societat en diferents cultures i moments de la història. L'objectiu d'aquesta assignatura és, per tant, introduir a les i els estudiants als estudis de sexe/gènere amb especial atenció a com es relacionen la raó pràctica de sistemes de sexe/gènere amb la seva raó simbòlica-cultural.

* **Estudis lèsbics, gais i queer**

Des de la dècada de 1990 el feminisme i la perspectiva de gènere han anat obrint la seva mirada anant més enllà de la dicotomia dona/home i mostrant com el gènere també pot ajudar-nos a explicar altres realitats com les de lesbianes, gais, trans i intersex. L'assignatura proposa analitzar les realitats d'aquests grups socials des d'una perspectiva de gènere per entendre la seva opressió, quin paper juguen en el manteniment de l'ordre heteropatriarcal, com reproduïxen i subverteixen les normes de gènere, i quines són les aportacions que han elaborat des de l'acadèmia i l'activisme. Més concretament, els objectius del curs són: a) donar a conèixer diferents perspectives teòriques en relació al tema (essencialisme, construccionisme i teoria queer); b) aproximar-se amb complexitat

a la realitat de l'homofòbia i la transfòbia; c) explicar en perspectiva el procés històric de construcció de les categories sexuals des de la medicina, l'Estat i l'activisme; i d) donar a conèixer les principals aportacions teòrico-polítiques de la teoria i l'activisme LGTBQ.

* **Polítiques públiques des de la perspectiva feminista**

Els diferents models d'Estat mai han estat neutrals enfront a les necessitats i els desitjos de les dones, sinó que les seves polítiques públiques han adoptat diversos models per abordar els drets de les dones, ignorant-les o incloent-les de diverses formes. Per la seva part, els moviments de dones han desenvolupat propostes molt diverses sobre quines polítiques públiques han de portar-se a terme per respondre a les vindicacions feministes. L'objectiu del curs és introduir la perspectiva feminista en l'anàlisi de les polítiques públiques. Per això es planteja estudiar el desenvolupament de les polítiques de gènere, així com els instruments i les tècniques utilitzades. L'assignatura s'orienta a garantir l'aprenentatge de les competències bàsiques per entendre i aplicar polítiques públiques en l'àmbit de les polítiques de dones i gènere, concretament: a) Aprendre a utilitzar tècniques i mètodes per l'estudi i la realització de les polítiques públiques; b) Analitzar la realitat de les polítiques públiques des de la perspectiva feminista.

* **Drets i garanties jurídiques**

El dret del treball i de la Seguretat Social haurien de permetre una evolució del model social en el que, al menys, s'alleugés la posició de desigualtat en la que encara es troben les dones en el mercat de treball i en la protecció per part dels mecanismes de Seguretat Social. Aquestes carències també es reflecteixen en el moment d'accedir a les prestacions de Seguretat Social, com un enllaç més de la situació de desigualtat en la que es troben les dones en la nostra societat. El dret de família s'obre, per un costat, a nous models familiars que escapen a la dualitat masculí-femení, com demostra la regulació del matrimoni homosexual o la previsió de la homoparentalitat i la homomarentalitat. Malgrat això no s'aconsegueix protegir de forma suficient a les dones en front a la situació de vulnerabilitat econòmica en la que aquestes encara es troben en el sinus de la família. El dret penal, per la seva part, intenta donar resposta a les distintes formes de violència de gènere del que són objecte les dones, principalment en l'àmbit familiar. L'objectiu bàsic de l'assignatura "Drets i garanties jurídiques: Dones, família i justícia" es conèixer la regulació jurídica de varis aspectes essencials en la vida de les dones com són les relacions familiars, els mecanisme de cobertura de Seguretat Social i la violència exercida contra

aquestes. D'aquesta forma, es pretén que les persones que cursin aquesta assignatura a) adquireixin coneixements bàsics de la legislació, jurisprudència i doctrina en el dret laboral i de la Seguretat Social, civil i penal que regulen la família, els mecanismes de protecció social la violència, b) prenguin consciència de l'evolució de la regulació en aquests àmbits i c) puguin analitzar-la incorporant una perspectiva de gènere.

* **Plans d'igualtat a les empreses**

L'assignatura proposa oferir eines per a una reflexió feminista sobre un instrument de transformació social en la detecció, correcció i eliminació de les discriminacions per raó de gènere en l'àmbit laboral. S'abordaran els conceptes teòrics necessaris per entendre la importància i l'impacte dels plans d'igualtat en l'àmbit de l'administració pública i de l'empresa privada i coneixements bàsics d'algunes de les matèries incloses com a necessàries en el contingut d'un pla d'igualtat. D'aquesta manera, es pretén que les persones que cursin aquesta assignatura assoleixin uns coneixements bàsics sobre: a) Qüestions teòriques bàsiques de la legislació laboral en matèria d'igualtat en el sector públic i en el sector privat, b) El concepte, els supòsits, les fases i els camps d'actuació dels plans d'igualtat en el sector públic i privat, c) els procediments de creació, aprovació, aplicació i avaluació dels plans d'igualtat, d) Exemples de plans d'igualtat en l'administració pública i en el sector empresarial i e) Els límits i oportunitats dels plans d'igualtat com un instrument de transformació social en la detecció, correcció i eliminació de les discriminacions per raó de gènere en l'àmbit laboral

* **Promoció de la salut i morbiditat diferencial**

Els problemes de salut són un fenomen complex que requereixen un anàlisi d'aspectes com la morbiditat diferencial, els determinants de salut i les polítiques de salut entre d'altres. La Promoció de la Salut és una bona perspectiva per abordar aquest anàlisi. L'objectiu general de l'assignatura és adquirir coneixements per intervenir socialment en temes de salut incorporant la perspectiva de gènere. Es pretén que els alumnes una vegada finalitzada l'assignatura siguin capaços de: a) Analitzar les relacions de les dones amb les pràctiques de salut. b) Afrontar qüestions puntals en l'atenció de la dona en l'àmbit de la salut i especialment en el context multicultural contemporani. c) Desenvolupar la seva pròpia aportació en el context de la investigació avançada i/o l'aplicació professional. d) Reflexionar críticament en l'àmbit de la salut des d'un context personal, ètic i legal. e) Promoure l'estat de salut a través del coneixement de la promoció de la salut i els

determinants socials que la influeixen. f) Incorporar el punt de vista del gènere en l'anàlisi de la situació de salut actual.

* **Arquitectura, espai i gènere**

L'assignatura es proposa posar en contacte amb la realitat i la història de l'espai construït, del nostre entorn quotidià i dels valors que des d'una perspectiva de gènere podem ressaltar. Vol demostrar la importància que l'entorn construït posseeix sobre l'experiència d'habitar, en sentit individual i col·lectiu, així com, posar en contacte a l'alumnat amb l'estat actual de l'arquitectura i de l'urbanisme, amb les diferents polítiques i ideologies que donen forma a l'entorn: modelen l'espai construït, ho distribueixen i li atorguen sentit simbòlic o social. Es pretén propiciar el reconeixement de l'espai propi i del valor biogràfic dels espais, del pes que adquireixen en la memòria i en l'horitzó dels nostres desitjos; adquirir consciència de l'espai com a dret i capacitar per posicionar-se respecte a les situacions de tensió o crisi en les quals l'espai construït adquireix rellevància. A més de capacitar per a la interpretació històrica, simbòlica i ideològica d'espais, entorns i paisatges i per a la comprensió estètica de l'entorn construït i la seva anàlisi crítica. Caldrà també capacitar per a la interpretació de documents de representació de l'espai.

* **Gènere, literatura i frontera: de les teories als textos**

A diferència dels discursos patriarcals que conceben les fronteres com espais tancats, àrids i insegurs, l'escriptora xicana Gloria Anzaldúa reivindica a *Borderlands / La Frontera* (1987) que és en situacions de frontera i no en defensa d'unes marques frontereres que es produeixen els millors intercanvis culturals. El principal objectiu d'aquesta assignatura és explorar diferents teories i textos literaris que consideren l'espai de la frontera com el millor lloc per a la comunicació entre cultures, llengües i identitats, per obert, tolerant, (re)creatiu i (re)generador de material cultural. Finalment, en aquesta assignatura s'aplicarà el concepte de frontera a tres àmbits de coneixement teòric i textual diferents, en els quals treballarem: a) com els estudis de gènere angloamericans han viatjat per diferents contextos postcolonials i han estat (re)apropiats, b) com la metàfora de la frontera ha generat frondosos espais teòrics i textuais en la literatura xicana femenina, i c) com es dissol la frontera entre el jo i l'altre dins l'espai textual en la poesia femenina.